

Vårt ämne är hämtat från Uppenbarelsebokens sista kapitel, Upp 22:13, där Jesus säger:

Jag är A och O, den förste och den siste, begynnelsen och änden.

Ungefär samma presentation finns också i början av Uppenbarelseboken, 1:8:

Jag är A och O, säger Herren Gud, han som är och som var och som kommer, den Allsmäktige.

A och O står för den första och den sista bokstaven i det grekiska alfabetet: alfa och omega. Dessa bokstäver innesluter hela alfabetet och därmed allt vad som står skrivet.

Ordet begynnelsen leder tankarna till Johannesevangeliets första ord:

I begynnelsen var Ordet.

Och det i sin tur anknyter helt uppenbart till de första orden i Bibeln, 1 Mos 1:1:

I begynnelsen skapade Gud himmel och jord.

Ordet änden anknyter till 2 Pet 3:13:

Men efter hans löfte ser vi fram emot nya himlar och en ny jord där rättfärdighet bor.

I Upp 21:5 förkunnar han som sitter på tronen:

Se, jag gör allting nytt.

Vi har alltså en inramning i de här orden: hela Bibeln inryms mellan det första A: begynnelsen, och det sista O: änden, då Gud skapar nya himlar och en ny jord.

Den stora kiasmen

I många sammanhang kan vi se en uppbyggnad av ett bibliskt textavsnitt i ett slags spegelform: det som kommer först är också avslutning, fast på ett lite annat sätt, och ofta finns också en upptrappning och en nedtrappning mellan dessa yttersta kanter av texten. Den uppställningen påminner om ett X, eller den grekiska bokstaven chi, och därför brukar man tala om *kiasmer*. Ni som har läst Bibeln och Bekännelse minns kanske att vi nyligen hade ett par sidor om kiasmer. Nu ska vi se hur hela Bibeln egentligen bygger upp en jättestor kiasm.

A. I begynnelsen skapade Gud himmel och jord.   B. Den förste Adams fall drog in förgängelse och död i världen.   C. Gud gjorde slut på ondskan genom syndaflo den.   D. Genom Abraham, Isak och Jakob lovar Gud sända en Frälsare.   E. Genom Röda havets vatten räddades folket från fienden.   F. Profeterna förkunnade dom och om Messias som kommer.   G. Jesus, Guds Son, blev människa av kött och blod.   G'. Jesus led, dog och uppstod.   F'. Apostlarna undervisade om uppfyllelsen av profetiorna.   E'. Genom dopets vatten räddas vi från förtappelsen.   D'. Genom tron har vi hopp mitt i lidande och prövningar.   C'. Gud gör slut på sin skapelse i en definitiv världsbrand.   B'. Den andre Adam väcker upp dem som tror på honom till evigt liv.   A'. Gud skapar nya himlar och en ny jord där rättfärdighet bor.

Jag har tagit med några exempel på paralleller mellan GT och NT. Det kunde finnas många fler, men jag begränsar dels för att göra det överskådligt och dels av tidsskäl.

Ytterkanterna är skapelsen i begynnelsen och Guds nya skapelse av nya himlar och en ny jord. Centrum är Jesus och hans verk under hans jordevandring.

Där emellan finns de frälsningshistoriska skeendena från syndafallet till den kroppsliga uppståndelsen.

Vi har motpoler i form av syndafloden och den slutliga förstörelsen av skapelsen.

Vi har den tålmodiga väntan på att löftet till Abraham, Isak och Jakob ska uppfyllas, i jämförelse med de kristnas långa väntan på Jesu återkomst.

Vi har dopet i Röda havet som bild för det kristna dopet.

Profeterna förkunnade Messias ankomst, och apostlarna förkunnade att löfterna nu har gått i uppfyllelse.

Allt inramar det som är Bibelns centrum och kärna: berättelsen om Jesus, som blev människa, som frestades i allt som vi men utan synd, som gick omkring och gjorde gott och undervisade om vägen till himlen, och som slutligen lät sig pinas och korsfästas för att sedan uppstå på tredje dagen och efter 40 dagar återvända till himlen.

I alla de här skeendena finns Jesus med: från början till slut. Före honom fanns löfterna, förbilderna med alla bestämmelser om offer i tabernaklet och senare templet, ren och oren mat, högtider. Efter honom följer proklamationen att allt är uppfyllt, det är fullbordat. Vi ska nu se lite närmare på de olika elementen i den här listan.

Begynnelsen och änden

Vi har redan ägnat en hel del tid åt skapelsen i begynnelsen så därför går jag inte in i detalj på den. Jag vill bara understryka att Gud såg att det var gott. I den skapelse som Gud betraktade på den sjunde dagen fanns inga brister. Det fanns ingen död, inget lidande. Allt var harmoni.

Så ska det också vara i den nya skapelsen. Det beskrivs i Upp 21: Gud ska torka alla tårar från deras ögon. Döden ska inte finnas mer. Det som förr var är borta. Det nya Jerusalem kommer att vara fullkomligt. Staden beskrivs som en kub som är lika lång som bred och hög, med symboliska tal tolv tusen stadier, som i våra mått motsvarar 230 mil på varje kant. Där ryms fullheten av Guds folk: tolv gånger det fullkomliga talet tio multiplicerat med sig självt tre gånger, Guds heliga tal. Muren är 144 alnar tjock, 12 x 12, ungefär 70 meter, vilket garanterar att ingen ondskas kommer in där. I staden behövs inget tempel, för Gud är templet och också dess ljus.

Notera en sak: Bibeln innehåller ingen detaljbekrivning av helvetet, så som den beskriver himlen! Men helvetet är en verklighet, det vet vi av Jesu egna ord. Men vi ska inte uppehålla oss vid hur det är där, utan ägna alla våra krafter åt att se hur Gud har tänkt att vi ska slippa helvetet och få vara med honom i himlen.

Det finns intressanta jämförelsepunkter mellan Eden, det första paradiset, och den nya skapelsen. Det vittnar Upp 22 om.

Mitt på stadens gata, på båda sidor om floden står livets träd.

Kan ni föreställa er en gata där det står ett träd mitt på, men samtidigt på båda sidor om floden? Har inte Johannes sett lite snett här?

Nej, beskrivningen stämmer inte med vår uppfattning om verkligheten, för den är hämtad från den nya världen som ska vara helt annorlunda än vad vi föreställer oss. Livets träd ska nu finnas till hands för alla. Det har underbara frukter hela året runt och dess frukter är långt bättre än den frukt som Adam och Eva åt av.

Johannes understryker att det inte ska finnas någon förbannelse i den staden. I Eden fanns en förbannelse. Någon gång före syndafallet hade ormen blivit ond, en Guds fiende. Men han ska inte mer finnas i himlen.

Eden stängdes för människorna och Gud satte en vakt för ingången. Ingången till den nya staden är öppen. Vi blir inbjudna till den för Jesu skull, som har tagit bort alla hinder. Upp 22:17:

Och Anden och bruden säger: "Kom!" Och den som hör det ska säga: "Kom!" Och den som törstar ska komma, och den som vill ska fritt få ta emot livets vatten.

Den förste och den andre Adam

En tid efter att Gud skapat Adam och Eva kommer så den fruktansvärda händelsen då de båda lyssnade till djävulens frestelse och åt av den frukt som var undantagen från människornas i övrigt fulla rättigheter. Straffet blir att hela skapelsen blev lagd under förgängelsen som jag var inne på i mitt förra föredrag. Adam och Eva drivs ut ur lustgården och Gud sätter vakter vid ingången så att man inte längre ska kunna hitta in där.

Den allvarligaste följden var döden. Den inträffade omedelbart som en andlig död. Relationerna mellan Gud och människa, mellan människorna inbördes och mellan människan och skapelsen förstördes.

Den andre Adam, Jesus Kristus, upphävde dödens förbannelse då han själv frivilligt gick i döden för människornas synder och uppstod som en kvittering på att allt var betalt. Därför kan vi se fram emot den sköna dag när alla som dött i Kristus ska uppstå med sina kroppar och de som lever kvar när han kommer ska förvandlas och få sådana kroppar som passar i den nya världen. Då är det inte längre någon risk att bli utdriven ur paradiset. De som behöver ängslas är de som inte vill ha med Jesus att göra. De ska förvisas bort från paradiset: *Gå bort ifrån mig, ni förbannade!*

Då behöver vi inte heller ängslas för domen. För den som känner Jesus här kommer Domen också att känna som sin egen. Den gemenskap som skapas i dopet och tron kommer att vara i evighet. Den kallas det eviga livet.

I stället för domen då Gud skickade bort de första syndarna från Edens lustgård så ska Jesus uttala välkomsthälsningen till dem som står under hans beskydd (Matt 25:34):

Kom, ni min Fars välsignade, och ta emot det rike som stått berett åt er från världens skapelse.

Syndafloden och alltings ände

Också syndafloden har sin motpol i slutet av denna tidsålder. Syndafloden var Guds straff över den ondska som tilltog allt mer. Han såg inte längre någon möjlighet att återföra människorna till en sann gudsfruktan. Han måste förstöra sin skapelse, som han från början hade gjort god och fullkomlig.

Men Gud gav ett löfte åt Noa, som han räddade tillsammans med söner och hustrur (1 Mos 9:11):

Aldrig mer ska allt liv utrotas genom flodens vatten. Aldrig mer ska en flod komma och fördärva jorden.

Det här löftet underströk Gud genom att låta regnbågen synas i samband med regn. Då vi ser den får vi tänka på Guds trofasthet. Han håller sina löften.

Det är djupt tragiskt att denna symbol numera i stället har blivit symbolen för samma slags grundsynd som gällde människorna före syndafloden: högmod, självtillräcklighet, egenrättfärdighet. Människorna på Noas tid frågade inte efter Gud utan var och en gjorde som han ville och tyckte vara rätt. Så gör man också idag.

Därför kan denna onda värld inte vara med i den nya och fullkomliga tillvaro som Gud ska skapa. Den måste tillintetgöras. Men det sker inte genom en ny vattenflod, utan på ett mycket mera dramatiskt sätt som Petrus berättar om (2 Pet 3:10):

Men Herrens dag kommer som en tjuv, och då ska himlarna försvinna med våldsamt dån och himlakropparna upplösas av hetta och jorden och dess verk inte mer finnas till.

Jesus säger att på den dagen ska det vara som på Noas tid (Matt 24:37ff). Man ska leva som vanligt, de flesta lever sorglöst och vet ingenting innan slutet kommer. I det förra föredraget var vi inne på den märkliga läran att de kristna ska ryckas upp och möta Jesus medan de övriga ska fortsätta att leva på jorden. De ska vara förvånade över att vissa människor plötsligt bara försvinner. Det här är en fängslande tanke och den har gripit om sig i många samfund.

Men vi har ingen utsaga i Bibeln som stöder tanken att Jesus ska komma tillbaka två gånger, så att han första gången skulle komma osynligt och rycka upp de troende och sedan efter tusen år en andra gång till dom. Petrus säger att Herrens dag, en mycket tydligt definierad dag, ska komma som en tjuv och på den dagen ska allt gå under. På samma sätt säger Jesus att det ska vara när Människosonen kommer. Han ska komma på himlens moln med stor makt och härlighet. Det ska vara synligt för alla. Ett starkt basunljud ska höras och då ska han samla sina utvalda från hela jorden. För många kommer det att bli en dag av fruktan och skräck. Man ska ropa till bergen: Fall över oss! Det är minsann ingen hemlig uppryckning!

Löften och tålmodig väntan

Abraham fick ett löfte att alla folk skulle bli välsignade i honom (1 Mos 12:3; 22:18), alltså genom hans efterkommande.

Jag ska välsigna dem som välsignar dig och förbanna den som förbannar dig. I dig ska jordens alla släkten bli välsignade.

Det var inte genom Ismael, tjänstekvinnan Hagars son, utan genom Sara som var ofruktbar. Så blev Isak, löftesson, som föddes när både Sara och Abraham var gamla, en förebild till Jesus som föddes genom ett under, avlad av Den Helige Ande i en jungfrus kropp.

Löftet om välsignelse upprepades sedan åt Isak (1 Mos 26:4, 24) och åt Jakob (1 Mos 28:14). Löftet åt Isak formuleras så här (26:4,5):

Jag ska göra dina efterkommande talrika som stjärnorna på himlen, och jag ska ge dina efterkommande alla dessa landområden. Och i din avkomma ska jordens alla folk bli välsignade, eftersom Abraham lyssnade till min röst och tog vara på det jag förordnat: mina befallningar, föreskrifter och lagar.

Och löftet åt Jakob vid Betel (28:4):

Din avkomma ska bli som stoftet på jorden och du ska utbreda dig åt väster och öster, norr och söder. Genom dig och din av-

komma ska jordens alla släkten bli välsignade.

De här löftena påminner Gud om gång på gång. Gud kan inte bryta det som han lovat, fast det dröjde länge, rentav tvåusen år, innan Frälsaren kom.

En motsvarande väntans tid lever vi också i. Och det har den kristna kyrkan nu gjort i snart tvåusen år. Vi har löftena om att Jesus ska komma tillbaka. Redan på apostlarnas tid trodde man att det skulle ske i deras livstid. Därför måste apostlarna förmana till tålmod. Petrus skriver (2 Pet 3:9):

Herren dröjer inte med att uppfylla sitt löfte, så som en del menar. Nej, han har tålmod med er, eftersom han inte vill att någon ska gå förlorad utan att alla ska få tid att omvända sig.

Även om de kristna i alla tider väntat på Herrens återkomst och kanske också blivit besvikna när han dröjer är det inte så att han sviker sitt löfte. Han svek inte GT:s folk som under en lång tid längtade efter Messias. Han sviker inte heller NT:s folk som väntar på hans återkomst.

Så som patriarkerna och deras efterkommande, Israels barn, levde under många svårigheter och bedrövligheter så lever också Guds folk i många svårigheter.

När Paulus och Barnabas reste på den första missionsresan i Mindre Asien drabbades de av svåra förföljelser så att de måste dra vidare. Men sedan återkom de till samma städer och styrkte lärjungarnas själar mitt i bedrövelsorna (Apg 14:22):

De sade: "Vi måste gå igenom många lidanden för att komma in i Guds rike."

Och i Romarbrevet undervisar Paulus om trons frukter och vad som är lärjungens lott (Rom 5:2–4):

Vi gläder oss i hoppet om Guds härlighet. Men inte bara det, vi gläder oss också mitt i våra lidanden, för vi vet att lidandet ger tålmod, tålmodet fasthet och fastheten hopp.

Lägg märke till Folkbibelns not till ordet *gläder oss*: En annan översättning: *är stolta*. Det

är något att vara stolt över: hoppet om Guds härlighet och också över våra lidanden, eller som i v 11: genom vår Herre Jesus Kristus. Det är något annat än att vara stolt över sig själv och sin sexuella läggning, som man skryter med i dag!

Röda havet och dopet

I 1 Kor 10:1,2 läser vi:

Bröder, jag vill att ni ska veta att alla våra fäder var under molnskyn och att alla gick genom havet. Alla blev de döpta i molnskyn och havet till gemenskap med Mose.

Gemenskap med Mose. Vad innebär det? Låt oss se på en förklaring via Rom 6:3,4:

Eller vet ni inte att alla vi som är döpta till Kristus Jesus är döpta till hans död? Vi är begravda med honom genom dopet till döden för att leva det nya livet, liksom Kristus är uppväckt från de döda genom Faderns härlighet.

GT: döpta i molnskyn och havet till gemenskap med Mose.

NT: döpta till Jesu död, begravda och uppväckta med honom.

Mose är här en förebild för Jesus. Att Gud ledde folket en omväg så att de blev instängda mellan bergen och havet var en planerad åtgärd för att ge folket ett underbart bevis för hans makt och för att ge oss en förebild för den underbara räddning som Jesus har utverkat för oss. I det här var havet en förebild för dopet. Där dränktes fienderna, och från havet uppstod man på andra sidan till ett nytt liv, fritt från egyptierna som representerade fienden, i andlig betydelse synden.

Syndens fruktansvärda följer togs bort av Jesus och vi kläddes i frukten av hans gärning när vi döptes i vatten. Genom symboliken i Röda havet förstår vi dopet som en avtvättning av syndens skuld och som en ny födelse till ett liv i Jesu gemenskap. Paulus förklarar det oerhört skarpt: vi är begravda med Jesus och vi har uppstått med honom. När vi döptes fördes vi genom tid och rum till korset. När Jesus spikades på korset spikades också vi och vår

synd med honom. Därför säger Paulus i Gal 2:19:

Jag är korsfäst med Kristus.

Händelserna vid Röda havet pekar alltså fram mot Kristi korsfästelse och begravning. Vårt dop ser bakåt till samma händelse. Det förenar oss med honom och gör oss personligt delaktiga i det som han gjorde.

Men så som minnet av Egyptens köttgrytor fanns kvar på andra sidan, så finns också begärelserna och syndafördärvet kvar i oss efter vårt dop. För Israels barn var det livsviktigt att påminnas om Guds trofasthet och makt. De skulle se på hans under vid Röda havet och få kraft därifrån. Men så snart de glömde det började de knota och klaga. Och Gud måste igen straffa dem.

För oss är det livsviktigt att se tillbaka på vårt dop och hur det förenade oss med Jesus. Glömmer vi det och blir självsäkra, eller börjar förtvivla när vi ser vår egen oförmåga och svaghet, då kommer frestelserna och hotar oss. Därför måste Gud använda lidande och prövningar för att få oss att blicka tillbaka och minnas: Jag är korsfäst med Kristus!

Profeter och apostlar

Efter ökenvandringen kom svåra tider för Israel när de glömde Guds välgärningar och hans förmaningar och varningar. De blev anfallna och besegrade av hednafolk och Gud lät domare uppstå som åter gav dem seger och framtidshopp. Senare sände Gud profeter till dem för att varna dem och påminna dem om vilka löften Gud hade gett dem genom Abraham, Isak och Jakob och hur han hade handlat med dem genom Mose och Josua.

Samtidigt som profeterna bestraffade det avfälliga folket och deras ledare gav de också påminnelser om hur Gud skulle förverkliga sina löften om en kommande Messias, Davids Son. För israeliterna framstod det ofta som ett löfte om att det jordiska riket Israel åter skulle upprättas i sin storhet, så som det var under David och Salomo. Men de glömde att profeterna också talade om att Messias måste lida och dö, och att han skulle uppstå på tredje dagen. Så när Jesus påminde sina lärjungar om det

var de för det mesta oförstående tills Anden uppenbarade det för dem med början från pingsten.

Då lät Gud genom sin Ande apostlarna få klarhet i den fulla uppenbarelsen. De kunde se att Skrifterna, alltså GT, klart talade om Messias verkliga uppgift. De predikade frimodigt om Jesu uppståndelse från de döda trots att de hotades till livet och i vissa fall också blev avrättade för sitt vittnesbörds skull.

I sina brev har apostlarna utvecklat den kristna läran och gett oss förmaningar hur vi ska bli bevarade i tron och hoppet om det eviga livet. Därför säger Paulus i Ef 2:20:

Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv.

Här finns tydligt parallellen mellan GT och NT, som också rikligt finns i Uppenbarelsebooken: de 24 äldste (12+12), de 144 000 (12*12*10*10*10) och i beskrivningen av den himmelska staden i Upp 21:12,14:

Staden hade en stor och hög mur med tolv portar, och vid portarna fanns tolv änglar. Där var också namn inskrivna: namnen på Israels barns tolv stammar.

Stadsmuren hade tolv grundstenar, och på dem stod de tolv namnen på Lammets tolv apostlar.

Jesus – centrum

Så har vi då kommit till centrum. Där har vi Jesus, född av kvinna och ställd under lagen, som för oss led, dog och uppstod.

Den här översikten är bara en del av allt det som förebildats om och verkställt av Jesus. Vi kunde ta med flera förebilder i GT och se hur de uppfyllts. Vi kunde vi ta bestämmelserna om offer och andra ceremoniallagar. Hebr 9:11–12:

Men nu har Kristus kommit som överstepräst för det goda som skulle komma. Genom det större och fullkomligare tabernaklet, som inte är gjort av människohand och alltså inte tillhör den här skapelsen, gick han in i det allra heligaste en gång för alla, inte med bockars och kalvars blod utan

med sitt eget blod, och vann en evig återlösning.

Och vi kunde ta Melkisedeks förebild, han som kom och mötte Abraham när han kom från befrielsekampen och gav honom bröd och vin (1 Mos 14), och som Abraham gav tionde av allt. I Hebreerbrevet 7 beskrivs Jesus som en överstepräst på samma sätt som Melkisedek, under hänvisning till Ps 110:4:

Herren har gett sin ed och ska inte ångra sig: "Du är präst för evigt, på samma sätt som Melkisedek."

Jesus finns inte bara med under sin korta verksamhet som människa. Han har varit med sitt folk ända från början, från skapelsen, i löftet om upprättelsen från syndafallet, i löftet till Noa efter syndafloden, i Abrahams, Isaks och Jakobs vandring med Gud som syndare och benådade, i molnstoden och i Röda havet, i profeternas varningar och löften. På samma sätt är han med i apostlarnas undervisning, i dopets välsignelser, med kraft och styrka i livets mödor och plågor, i den slutliga domen över den skapade världen, i uppståndelsen, den yttersta domen och i den nya skapelsen.

Senaste söndag firade vi Kristi förklarings dag. Vi fick följa med de tre lärjungarna på förklaringsberget där de fick se Jesus tillsammans med Mose och Elia tala om hans uppdrag i Jerusalem, att lida och dö för världens synder och att uppstå som kvitto på att allt nu var fullbordat. När Mose och Elia hade lämnat Jesus såg de ingen utom Jesus allena.

Så ska det också vara när vi begrundat allt som är skrivet, från begynnelsen till änden: Jesus är kvar. Vi får påminnas om och glädjas över orden som han sa till sina lärjungar innan han lämnade sin jordiska tillvaro:

Jag är med er alla dagar till tidens slut.